

LANDKAART Inclusieve podiumkunsten

INITIATIEVEN
PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN
LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN
INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

Op deze landkaart is te zien dat er in Nederland al heel wat gebeurt op het gebied van inclusieve podiumkunsten. Mensen met een beperking kunnen op veel plekken meedoen aan kunstlessen of andere culturele activiteiten of denken mee over het culturele aanbod. Ook voorstellingen zijn steeds vaker toegankelijk voor mensen met een beperking.

KLIK OP DE PROVINCIE VAN JE KEUZE en bekijk welke initiatieven er al zijn. Ook als je samenwerking zoekt of ervaringsdeskundigen wilt vinden, kan deze landkaart behulpzaam zijn.

VUL AAN

Mis je op deze kaart een initiatief dat ook structureel aandacht besteedt aan inclusie?

Geef het aan ons door!

Mail naar miriamschout@lkca.nl

GRONINGEN

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Werkpodium Kraack](#) (Groningen) – creatieve dagbesteding met de nadruk op theater
- [Ookfijn & Co](#) (Groningen) – stichting voor mensen met een beperking. De stichting verzorgt dagbesteding voor mensen met een licht verstandelijke handicap. Begonnen als toneelgroep en nu een stichting die dagbesteding aanbiedt in de disciplines Media, Clownerie en Theater.
- [Werktheater MOI](#) (Groningen en Sappemeer) – theatergroep voor mensen met een verstandelijke beperking
- [Dans op Recept](#) (Groningen) – (vanaf 2023 ook in Groningen). Dansaanbod voor mensen met Parkinson, niet-aangeboren hersenletsel (NAH) en voor mensen met chronische pijnklachten
- [Vrijdag](#) (Groningen) – Centrum voor de kunsten met theater- en [muziekaanbod](#) voor alle doelgroepen
- [De Brug Regio Stad Groningen](#) (Groningen) – is sinds 1975 de sportaanbieder voor mensen met een verstandelijke beperking in de gemeente Groningen. Naast sportactiviteiten organiseren zij stijldansen voor mensen met een auditieve beperking, een gedragsstoornis, een geestelijke beperking, een lichamelijke beperking en een visuele beperking.
- [Stichting Rolstoeldansplezier](#) (Groningen) – biedt dansplezier voor jong en oud, met of zonder beperking
- [Rolstoeldansgroep Wild Wheels](#) (Groningen) – geeft samen met [Groningen Danst](#) rolstoeldanslessen
- [Geestkracht11](#) (Groningen) – een theatergroep voor mensen met een psychiatrisch verleden
- [Music4all](#) (Haren) – organiseert een unieke vorm van samen-muziek-maken waarbij mensen uit bijzondere doelgroepen worden uitgedaagd. Onder bijzondere doelgroepen wordt verstaan jongeren met een visuele auditieve en/of verstandelijke beperking waarbij we liever spreken over bijzondere mogelijkheden dan over belemmeringen. Uitgangspunt voor het musiceren is inclusie, want muziek verbindt!

FRIESLAND

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

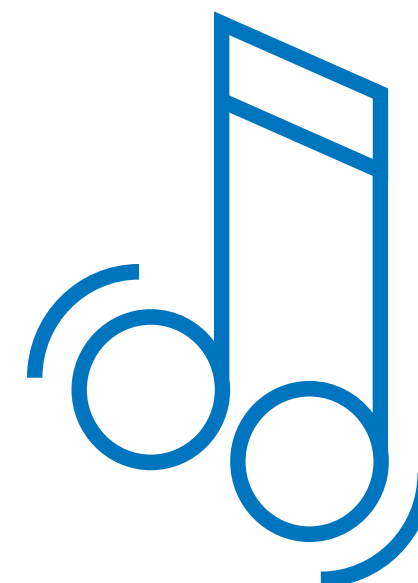
INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Dans op recept](#) – bij Stichting Parkinson in beweging
- [Kunstencentrum Atrium Sneek](#) – muziekexpressie voor mensen met een verstandelijke beperking
- [Muziekotheek](#) – muzikanten uit heel Nederland kunnen aanvragen indienen voor het lenen van aangepaste muziekinstrumenten of financiële steun voor het aanpassen van eigen muziekinstrumenten
- [Music Unlimited](#) (Sneek) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [Takostu Stiens](#) en [Advendo](#)
- [Smoel Kunstwerkplaats](#) (Leeuwarden) – kunstwerkplaats en een werkplek voor mensen met een beperking
- [Podiumschool](#) (Leeuwarden) – een semi professioneel theatergezelschap voor mensen met een beperking en dagbesteding voor mensen met een beperking die als insteek theater en andere vormen van podiumkunst heeft

DRENTHE

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN LANDELIJK

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

[Lees verder >](#)

BRONNEN

- [Podium Zuidhaege](#) (Assen) – wil dat iedereen, van elke leeftijd en achtergrond, zich creatief kan uitleven en kan genieten van elke denkbare vorm van kunst en cultuur en organiseert MoveMe! Daarnaast hebben ze [Theater Trots](#) voor mensen met een verstandelijke beperking
- [Music Unlimited](#) (Zevenhuizen) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [Concordia Zevenhuizen](#)

FLEVOLAND

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

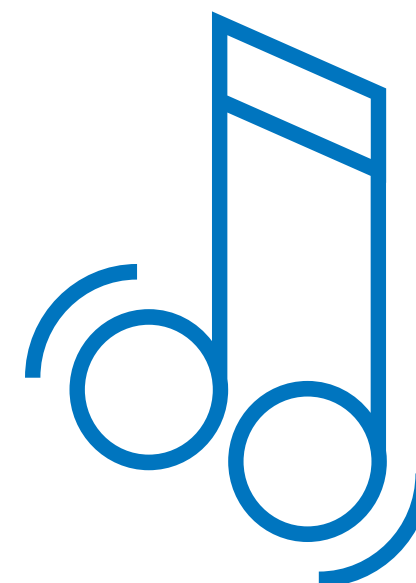
INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Het Talentenpalet](#) (Almere) – koor voor mensen met en zonder mankementen
- [Art Loca](#) (Almere) – artistieke en persoonlijke ontwikkeling van mensen met een beperking
- [Spotlight Theater](#) (Almere) – dagbesteding voor mensen met een verstandelijke beperking (theatergroep, twee bandjes, een muziekgroep, een dansgroep en een jeugdgroep)
- [Music Unlimited](#) (Emmeloord) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [Flevo Brass bewegen](#) en [Flevo Brass samen trommelen](#)
- [Plan d-](#) (Almere) – maakt toegankelijk geproduceerde voorstellingen

NOORD-HOLLAND 1/2

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Tjillskillz](#) (Hoorn) – dans en theater voor jongeren
- [Stichting ReDiscoverMe](#) (Hoorn) – omdat dans voor iedereen is
- [Kiemkunst](#) – met o.a. theater
- [Alkmaars Prachtkoor](#) – koor met (licht) verstandelijk beperkten
- [Artiance](#) (Alkmaar) – Muziek- en zanggroep voor mensen met verstandelijke beperking
- [Stichting Muziektherapie](#) – beroepsvereniging van muziektherapeuten in Nederland
- Stichting [Cardiac Output](#) (Ouderkerk aan de Amstel) – Danscompagnie
- [Eiwerk](#) (Amsterdam) – Organiseert muziekworkshops, audiovisuele cursussen en optredens voor muziek-liefhebbers met een psychische, sociale of maatschappelijke kwetsbaarheid
- [Cultuurhuis Wherelant](#) (Purmerend) – kunst en cultuur voor iedereen. [Flexibel](#) de Theaterschool van Cultuurhuis Wherelant is een professionele 2-jarige opleiding in het ambacht acteren, speciaal voor mensen met een verstandelijke beperking
- [Theatergroep LeBelle](#) (Amsterdam) – theaterwerkplaats voor mensen met een verstandelijke beperking
- [Meer dan dans](#) – danslessen voor mensen met motorische beperking (parkinson/ MS)
- [DansPark](#) (Amsterdam) – dans en parkinson / een ontmoetingsplaats voor iedereen met een bewegingsbeperking
- [De A-Factor](#) – platform voor meedoen met afasie
- [Cultuurhuis Heemskerk](#) (Heemskerk) – House of Talents is een nieuw programma bedoeld (met o.a. dans) voor jongvolwassenen tussen de 16 en 30 jaar met een licht verstandelijke beperking. En de Muziekgroep Speelgroep is voor

NOORD-HOLLAND 2/2

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN LANDELIJK

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

[Lees verder >](#)

volwassenen met een verstandelijke beperking. Binnen de muziek speelgroep is ruimte om samen naar muziek te luisteren, muziek te maken, zingen, spelen en te bewegen op muziek.

- [Schuur](#) (Haarlem) – maakt in samenwerking met [Toneelschuur Producties](#) voorstellingen voor mensen met een lichamelijke beperking
- [C.](#) (Hoofddorp) – biedt onder andere aangepaste cursussen, activiteiten en ontmoetingsplekken aan voor kwetsbare doelgroepen uit Haarlemmermeer. Er is intern een afdeling ‘Sociaal Domein’ actief op dit gebied

BRONNEN

ZUID-HOLLAND 1/3

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Stichting My Breath My Music](#) (Rotterdam) – ontwikkelt elektronische muziekinstrumenten voor mensen met een ernstige lichamelijke beperking. Geeft lezingen door heel Nederland en Europa
- [Holland Dance](#) (Den Haag) – bijscholing voor afgestudeerde dansdocenten en Inclusief aanbod lessen via DanceAble
- [Theatergroep Het Middelpunt](#) (Delft) – in De Ruimte van Ipse de Bruggen
- [Theater Babel Rotterdam](#) – het inclusieve theaterlaboratorium
- [HNT onbeperkt](#) (Den Haag) – voorstellingen voor mensen met een beperking (doven en slechthorenden, blinden en slechtzienden en hoge prikkelgevoeligheid)
- [Art-Mobile](#) (Den Haag) – o.a. muzikles op locatie
- [Formaat](#) (Rotterdam) – theateratelier - participatief theater
- [Stichting Misiconi](#) (Rotterdam) – inclusief dansgezelschap
- [Theater De Vaillant](#) (Den Haag) – organiseert elke vrijdag discoavonden voor mensen met een beperking
- [Fenix Theatermakers](#) (regio Den Haag) – onafhankelijke zorgaanbieder, die dagbesteding theater biedt aan jongvolwassenen en volwassenen met een verstandelijke beperking
- [Theatergroep Bink](#) (Den Haag) – maakt voorstellingen op maat
- [Stichting Dans+](#) (Den Haag) – zet zich in voor een inclusieve en diverse danswereld
- [De vertelfabriek](#) (Dordrecht) – organiseert en maakt inclusief theater
- [Jostiband](#) (Zwammerdam) – grootste orkest ter wereld met mensen met een verstandelijke beperking. De muzikanten hoeven geen moeilijke muziknoten te kunnen lezen. Het orkest heeft een

ZUID-HOLLAND 2/3

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

manier gevonden waarmee iedereen muziek kan maken: muziek lezen met kleuren. Inmiddels gebruiken meer dan 1.000 instellingen, orkesten en muziekscholen deze methode

- [United bij Music \(Verbonden door muziek\)](#) (Sliedrecht) – geeft getalenteerde mensen met een verstandelijke beperking de kans om op te treden voor een groot publiek
- [Theatergroep Domino](#) (Leiden) – 19 acteurs en actrices met een beperking, en twee regisseurs/begeleiders. De groep traint drie dagen in de week en treedt regelmatig op. Domino maakt gemiddeld één grote productie per jaar, soms twee. De voorstellingen steunen op een combinatie van humor en drama.
- [Toltheater](#) (Gorinchem) – een volwaardige vorm van dagbesteding voor mensen met een verstandelijke beperking
- [Stichting Groev](#) (Rotterdam) – muziekschool voor mensen met een verstandelijke beperking
- [Music Unlimited](#) (Zoetermeer) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [Harpe Davids](#)
- [Music Unlimited](#) (Barendrecht) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [Muziekvereniging Lekkerkerk](#) en [Harmonie Barendrecht](#)
- [Free to Move!! Brengt iedereen in beweging en ook JOU!!](#) (Rotterdam e.o.) – Dans- en sportlessen voor iedereen, van alle leeftijden, met en zonder beperking
- [STET The English Theatre](#) (Den Haag) – Engelstalig inclusief theatergezelschap dat ook aan kennisoverdracht doet
- [Marc Vlemmix Dance](#) (Rotterdam) – dans voor mensen met Parkinson, reuma of ms
- [Muziekmeesters Westland](#) ('s Gravenzande) – orkest voor mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking en hun begeleiders

ZUID-HOLLAND 3/3

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [North Sea Round Town](#) (Rotterdam) – is actief in het organiseren van o.a. [klankconcerten](#), [presentaties](#), [stoelendans](#) en workshops voor mensen met een beperking i.s.m. diverse partners. Deze vinden jaarlijks plaats in juni/juli
- [Puur Cultuur Westland](#) – biedt lessen in theater, dans, muziek en beeldende kunst voor Westlanders die een beetje extra aandacht nodig hebben. Of je nu te maken hebt met een verstandelijke beperking, een gedragsstoornis of een ontwikkelingsstoornis
- [Theaterschool Koperen Kees](#) (Naaldwijk) – is een theaterschool die al dertig jaar in en rond Westland kinderen, jongeren en verstandelijk beperkten opleidt in het theatervak: door middel van spellessen, bewegingslessen en zanglessen wordt er gewerkt aan creativiteit, ontplooiing van talent en inleving, maar ook aan zelfvertrouwen, samenwerken, fysieke ontwikkeling, stemvorming en presentatie

NOORD-BRABANT 1/2

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Theaterfestival Boulevard](#) (Den Bosch) – zoekt samen met deskundigen naar toegankelijkheid van voorstellingen
- [Move to meet](#) (Tilburg) – danscollectief
- [Switch 2 move](#) (Tilburg) – verbetert kwaliteit van lezen met beweging & muziek
- [De Danspunt](#) – met o.a. leergemeenschap inclusiedans Brabant
- [Carte Blanche kunstenaarscollectief](#) (Eindhoven) – maakt theater, beeldend werk, poëzie in voorstellingen en workshops. Handicaps en hindernissen vormen juist de motor om kunst te maken.
- [Theaterwerkplaats Tiuri](#) – investeert in de talentontwikkeling van performers met een (verstandelijke) beperking.
- [Special Factory](#) - [Factorium](#) (Tilburg) – speciale projecten voor speciale mensen
- [DOT belevingstheater](#) – voor kinderen en volwassenen met een ernstige meervoudige beperking
- [Speels Collectief](#) (Tilburg en Biezenmortel) – een divers, mixed-abled theatergezelschap
- [Theater De Lievekamp](#) (Oss) – Theater van de stad
- [Music Unlimited](#) ('s Hertogenbosch en Middelbeers) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [Amantius](#) en [De Vriendschap](#)
- [Stichting Social Label](#) – een plek waar mensen met afstand tot de arbeidsmarkt samenwerken met ontwerpers
- [Stichting De Zon](#) – theater en muziek voor mensen met een verstandelijke beperking
- [Wonka Podia](#) – is een intensieve samenwerking tussen zes Zuidoost-Brabantse podia met een gezamenlijk theater- en filmaanbod voor doven/slechthorenden en blinden/slechtzienden

NOORD-BRABANT 2/2

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Podium W](#) (Helmond) – muziektheater met en door jongeren met een beperking
- [Nei Skoen](#) (Helmond) – de Helmondse uitdrukking ‘Nei Skoen’ – nieuwe schoenen – staat voor: Het creëren van nieuwe kansen en mogelijkheden voor mensen die kampen met tegenslagen in het leven, en die met beperkingen leven. Kunst, muziek, theater staan centraal bij de activiteiten van NeiSkoen, gericht op ontmoeting en zelfontplooiing.
- [ArtOro](#) (Helmond) – Kunst verbindt! Dat is het kenmerk van ArtORO. Op vijf plaatsen (Helmond, Laarbeek, Gemert, Someren en Deurne), verspreid in de Peelregio, heeft ORO een atelier van ArtORO. Hier krijgen kunstenaars de kans om hun creativiteit de vrije loop te laten. Door het uitvoeren van ambachtelijke en kunstzinnige activiteiten ontwikkelen en versterken zij hun talenten, hun zelfvertrouwen en hun zelfbeeld.
- [Circus Caps](#) (Veghel) – inclusief circustheater voor kinderen met en zonder beperking ([Stichting Vrienden van Poehaa](#))
- [Theaterwerkplaats Novalis](#) (Vught) – arbeidsmatige dagbesteding voor mensen met een verstandelijke beperking

OVERIJSEL

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [ArtEZHogeschool](#) (Enschede) – lokaal speciaal ingericht met muziekinstrumenten voor mensen met een beperking; lessen voor muziektherapiestudenten over deze instrumenten
- [Shanty- Smartlappenkoor 1+1=3](#) (Enschede) – koor van diverse samenstelling
- [Theater KAMAK](#) (Hengelo) – theatergezelschap van enthousiaste acteurs, professionals en een grote groep vrijwilligers. De acteurs zijn mensen met een verstandelijke beperking
- [Music Unlimited](#) (IJsselmuiden) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [Oranje](#)
- [Music Unlimited](#) (Rijssen) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [Wilhelmina](#)
- [Music Unlimited](#) (Vriezenveen) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [Vriezenveense Harmonie](#)
- [Art Brut Biënnale](#) – biedt een podium voor kunst gemaakt door kunstenaars met een psychische problematiek of een verstandelijke beperking
- [Theater Onbeperkt](#) (Deventer en Olst) – Theatergroep voor mensen met en zonder begeleiding
- [Let it go koor](#) (Delft) – een vrouwenkoor met maatwerk. Het doel van Let it go is iedereen mee te laten zingen, ongeacht de beperking (bv. mensen met visuele en/of gehoorbeperking)
- [Kunstencentrum Quintus](#) (Kampen) – biedt diverse cursussen aan voor mensen met een beperking (o.a. NAH, fysieke beperking, leer- en/of gedragsbeperking)
- [Bikkels](#) (Kampen) – Jachthoorn Korps voor muzikanten met een beperking
- [Theater Sonnevanck](#) (Enschede) – maakt jeugdtheater voor kinderen en jongeren, hun familie en vrienden. Over thema's die nú spelen. Toegankelijk en kleurrijk. Ze zoeken samen naar een passend aanbod voor alle doelgroepen (bv. kinderen die extreem gevoelig zijn voor prikkels). Voorstellingen worden op maat en verzorgd en indien nodig in de eigen klas

GELDERLAND 1/2

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Speels Collectief](#) (Arnhem) – een divers, mixed-abled theatergezelschap
- [Reisgezelschap](#): kunst en maatschappelijke inclusie - samenwerking tussen HAN, ArtEZ, LKCA en Cultuur Oost
- [Theater aan Z](#) (Nijmegen) – sociaal-artistieke samenwerkingen
- [Theater Klare Taal](#) – theater-, dans- en muziekvoorstellingen
- [ArtEZ](#) – docentenopleiding: vanaf 3e jaar inclusief werken in studieplan
- [Studio Filmwerk](#) (Arnhem) – creatieve projecten voor kinderen en jongeren met en zonder beperking door middel van muziek, theater en audiovisuele middelen
- [MOMO Theaterwerkplaats](#) (Ederveen) – werken met mensen met een verstandelijke beperking en zorgvraag
- [Kazou](#) (Oosterbeek) – Leer- en werkplaats voor mensen met autisme en passie voor theater
- [Gekko Uniek](#) (Gaanderen) – theatergroep van jongeren met en zonder beperking
- [Theaterwerkplaats De Rode Hoed](#) (Zutphen) – een plek waar theaterproducties gemaakt worden door mensen met een zorg- en hulpvraag
- [Introdans](#) (Arnhem) – o.a. speciale projecten voor dansers met bijzondere gaven
- [Music Unlimited](#) (Arnhem) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [WAMV](#)
- [Music Unlimited](#) (Renkum) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [Excelsior](#)
- [GIGANT](#) (Apeldoorn) – theater voor mensen met een verstandelijke beperking en voor mensen met (niet) aangeboren hersenletsel, dans voor mensen met Parkinson

GELDERLAND 2/2

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN LANDELIJK

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

[Lees verder >](#)

BRONNEN

- [Muziekvereniging Excelsior](#) (Renkum) – slagwerkgroep voor mensen met een verstandelijke beperking
- [Het Waalzinnig Festival](#) (Nijmegen) – Art Inclusive festival dat staat voor inclusie en stimuleert iedereen om zich te uiten door middel van kunst in al zijn verschijningsvormen. Initiatief van [Lindenberg](#), cultuurhuis in Nijmegen
- [De nieuwe muziekschool](#) (Druten) – Muziekclub voor mensen met een verstandelijke beperking

UTRECHT

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Nederlands Gebarenkoor](#) – koorleden kunnen op eigen manier muziek beleven door zingen in Nederlands ondersteund met gebaren (NmG) en het gebruiken van elementen uit de Nederlandse gebarentaal (NGT)
- Gemeente Utrecht heeft besloten dat alle evenementen toegankelijk moeten zijn
- [Sencity Festival](#) (Utrecht) – belevingsfestival geïnspireerd op het niet of minder kunnen horen van muziek
- [Theater Villa Faam - Sherpa](#) (Baarn) – ondersteunt mensen met een beperking
- [Theater Totaal](#) (Nieuwegein) – werkplek voor talentvolle muzikanten en acteurs met een verstandelijke beperking. De plek waar mensen met een verstandelijke beperking hun droom van uitvoerend artiest kunnen waarmaken. Maak kennis met onze band Total Loss en met onze theatergroep Kraak
- [Music Unlimited](#) (Vleuten) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [Harmonieorkest Vleuten](#) (orkest voor mensen met een verstandelijke beperking)
- [Music Unlimited](#) (Amersfoort) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [Chr. Muziek- en Showband Juliana](#)
- [Theatermakerij van New Choreographic Design en Bzzzonder](#) (Amersfoort) – werken vanuit [Theater De Kamers](#) aan zelfgemaakte voorstellingen. Iedereen is welkom van 8 tot 101 om in een veilige omgeving ieders talenten te ontdekken. Iedereen gelijk, iedereen bijzonder

ZEELAND

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Pennywafelhuis](#) (Middelburg) – is een community art project in en is gehuisvest in een flat met 250 huishoudens en veel nationaliteiten van diverse samenstellingen en achtergronden. Iedereen is welkom
- [Music Unlimited](#) (Middelburg) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [Juliana Slag & Vlag](#)

LIMBURG

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

Lees verder >

INITIATIEVEN LANDELIJK

Lees verder >

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

Lees verder >

BRONNEN

- [Stichting Music Develops](#) – stimuleert de ontwikkeling van mensen door gebruik te maken van muziek, samen met iedereen die betrokken is bij muziek, onderwijs, opvoeding, ouderenzorg en zorg voor mensen met een beperking
- [Music Unlimited](#) (Tegelen) – inclusieve muziek- en dansverenigingen in samenwerking met [DrumbeatZ](#)
- [Musical Unlimited](#) (Heerlen) – onderdeel van [Adelante Zorggroep](#), voor jongeren met een beperking die spelen, zingen en dansen in hun favoriete musicals en deze presenteren in het theater
- [RICK raakt](#) (Weert) – programma's voor onder andere mensen met een beperking
- [Kunstencentrum Venlo](#) (Venlo) – is de cultuurontwikkelaar die (maatwerk) programma's biedt voor onder andere mensen met (lichamelijke en/of verstandelijke) beperking
- [De Venlose Cultuurcoaches](#) (Venlo) – zijn een aanspreekpunt voor de inclusieve doelgroepen en leggen actief verbindingen tussen de vraagbehoefte van mensen en de (nieuwe) aanbodkansen in het culturele veld van Noord Limburg. Daarnaast bieden ze een overzicht van inclusieve activiteiten in de regio Venlo
- [Cultuurimpuls Venlo](#) (Venlo) – biedt sociaal artistieke en inclusieve projecten de mogelijkheid voor ondersteuning. De Cultuurimpuls is een structureel fonds op initiatief van [Theater de Maaspoort](#), [Bibliotheek Venlo](#), [Poppodium Grenswerk](#), [Kunstencentrum Venlo](#) en [Museum Van Bommel Van Dam](#), de activiteiten die Cultuurimpuls Venlo ondersteunt zijn vaak wel projectmatig of beperkt in de looptijd

LANDELIJK 1/3

BRONNEN

- [Vereniging Nederlandse Poppodia en festivals](#) – aandacht voor inclusie
- [Ieder\(in\)](#) – netwerk voor mensen met een beperking of chronische ziekte, organiseert ook jaarlijks de Week van de Toegankelijkheid
- [Support beurs](#) – event dat onbeperkte mogelijkheden biedt voor mensen met een bewegingsbeperking
- [De lachende zon](#) – theater van de zintuigen
- [Vereniging Ongekend Talent](#) – theater verstandelijk beperkten
- [Emma at work](#) – bemiddelt tussen mensen met een beperking en werkgevers
- [Stichting Onbeperkt Genieten](#) – voor advies over prikkelarm aanbod
- [Muziek ook voor jou](#) – vind een geschikte muziekdocent
- [Possibilize](#) – o.a. events als Sencity
- [Special Arts](#) – voor het vinden van aanbieders van kunstactiviteiten voor mensen met een handicap
- [VNG Lokale Inclusie Agenda](#)
- [Disability Studies](#) – stimuleert onderzoek en onderwijs op het gebied van disability studies
- [Komt het Zien!](#) – Theater met audiodescriptie door blindentolken
- [Theater met Tolk](#) – theater met inzet van gebaren- en/of schrijftolk
- [Het Participatiekoor](#) – mensen met dementie zingen samen met mantelzangers en professionele muzikanten
- [Coalitie voor inclusie](#) – Festivals voor iedereen (routekaart voor festivalorganisatoren om hun festival toegankelijk te maken, zodat mensen met een beperking daar gelijkwaardiger aan kunnen deelnemen)
- [Code Diversiteit & Inclusie](#) – informatie over diversiteit en inclusie

LANDELIJK 2/3

BRONNEN

- [STUDIO i](#) – platform voor inclusieve cultuur
- [Musi-CI](#) – muzikale gehoortraining voor mensen met een Cochleair Implantaat (CI)
- [Kitchen's light](#) – projecten voor en met dove jongeren. [Stichting Geelprodukt](#) – is initiatiefnemer
- [Special Arts](#) – richt zich op kunst en handicap. De stichting bevordert dat alle mensen met een handicap aan kunst kunnen doen en dat ze hun talenten daarvoor kunnen ontwikkelen, waaronder de [Special Theater Eenakter Road Show](#)
- [Muziekotheek](#) – Muzikanten uit heel Nederland kunnen aanvragen indienen voor het lenen van aangepaste muziekinstrumenten of financiële steun voor het aanpassen van eigen muziekinstrumenten.
- [Stichting Embrace Nederland](#) – Project Anders! Inclusief Muziektheater voor mensen met én zonder beperkingen
- [De BuurtBand van Fort van de Verbeelding](#) – een groot, divers, vrolijk & toegankelijk muziekparticipatieproject op vier buurtlocaties in Utrecht
- [Theater Kwadraat - Poppentheater voor basisscholen](#) – poppentheater, ook voor kinderen met een verstandelijke, lichamelijke of meervoudige beperking
- [Music Moves](#) – stimuleert jong talent om middels de kracht van muziek een impact op de maatschappij te maken. Samen met tientallen organisaties en mensen uit het hele land draagt Music Moves bij aan een inclusiever muziekaanbod in Nederland.
- [Music Unlimited](#) – Initiatief van [CGN](#), [Handicap NL](#), [Stichting Philadelphia Zorg](#), [KNMO](#) en [FCP](#). Music Unlimited heeft als doel: inclusieve muziek- en dansverenigingen. Het programma is actief in diverse provincies.
- [Leer zelf online](#) – wil museumbezoek toegankelijk maken voor mensen met een beperking

LANDELIJK 3/3

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN LANDELIJK

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

[Lees verder >](#)

BRONNEN

- [Gilat](#) – interactief theater in kinderziekenhuizen
- [Muziek ook voor jou](#) – het landelijk platform voor inclusief muziek onderwijs in de vrije tijd. Muziek wordt toegankelijk gemaakt voor iedereen. Ook voor ouderen, mensen met een beperking, of mensen met hersenletsel. Omdat iedereen talent heeft dat tot bloei mag komen, en je altijd jong genoeg bent om te leren.
- [Buurtbands](#) – diverse initiatieven die op allerlei plekken in het land zijn ontstaan waarin mensen met en zonder beperking samen spelen. o.a. [De Wilg Utrecht](#), [Prisma Amsterdam](#), [Stichting De Baan Haarlem](#)
- [Inclusieve samenwerking in het theater](#) – drie theatergezelschappen waarin zowel acteurs met als zonder beperking actief zijn, vier inclusief zelfstandige theatermakers en twee hogescholen werkten twee jaar lang samen om meer kennis te vergaren over inclusieve samenwerking in het theater.

INTERNATIONAAL

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN LANDELIJK

[Lees verder >](#)

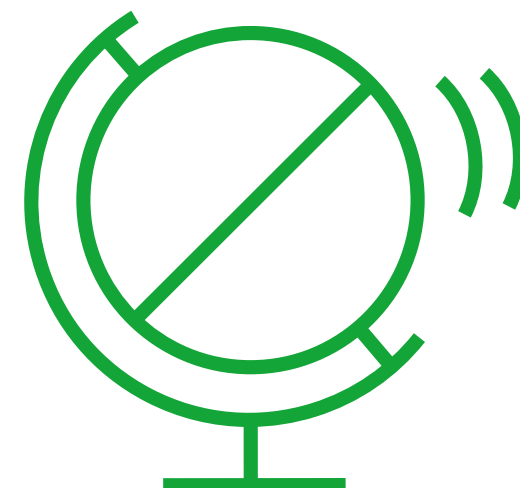
INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

[Lees verder >](#)

BRONNEN

- [Europe beyond Access](#)
- België (Gent) – [Platform-K](#) – inclusief dansgezelschap
- België [Podium*Ops](#) – versterken van makers en talenten met een beperking in de podiumkunsten
- [Gekko Uniek](#) – theatergroep van jongeren met en zonder beperking in Nederland en België
- België (Turnhout) – [Theater Stap](#) – gelooft dat artiesten met een beperking kwaliteiten hebben om als podiumkunstenaar te ontmoeten
- [STET The English Theatre](#) – Engelstalig inclusief theatergezelschap dat ook aan kennisoverdracht doet

BRONNEN 1/11

Een selectie van publicaties, tijdschriftartikelen, onderzoek, scripties en websites vanaf 2015 in de [informatiebank](#) van het [LKCA](#).
Maart 2023

PODIUMKUNSTEN ALGEMEEN

Kamerbrief toegankelijkheid culturele en creatieve sector voor mensen met een beperking / G. Uslu. – Den Haag : Ministerie van OCW, 2022

In deze kamerbrief informeert staatssecretaris Uslu (Cultuur en Media) de Tweede Kamer hoe zij de implementatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap in de culturele en creatieve sector vorm en inhoud geeft. In deze brief gaat Uslu in op: Het sociaal model en enkele overkoepelende verdragen, codes en programma's; Wat er al geregeld is en welke goede voorbeelden er zijn; Ruimte voor verbetering en kansen; De acties om toegankelijkheid verder te vergroten.

[Lees de kamerbrief](#)

Lang niet toegankelijk : Ervaringen van Nederlanders met een lichamelijke beperking als spiegel van de samenleving / L. Vermeij en W. Hamelink. – Den Haag : SCP, 2021

Welke barrières ervaren personen met een lichamelijke beperking bij het bezoeken van publieke plekken en hoe werken deze barrières door in het volwaardig kunnen participeren? Mensen met een lichamelijke beperking participeren minder in het publieke leven, dan mensen zonder lichamelijke beperking. Ze ervaren ook minder mogelijkheden om hun leven in te richten zoals zij dat zelf willen. Van een samenleving waaraan iedereen 'op voet van gelijkheid' kan deelnemen, is dan ook nog geen

sprake, terwijl Nederland zich hier met de ratificatie van het VN-verdrag Handicap in 2016 wel aan committeerde. Ook de toegankelijkheid van festivals, theaters, concertzalen, bioscopen en musea is in het onderzoek meegenomen.

[Lees het rapport](#)

Toegang tot kunst en cultuur voor mensen met een beperking/

J. van der Leden

In: Boekman Extra. - Nr. 29 (2021)

Sinds Nederland het VN-verdrag Handicap in 2016 ratificeerde en de Code Diversiteit & Inclusie in 2019 werd ingevoerd, geldt in ons land een algemene norm voor toegankelijkheid op basis van gelijkheid. Wat heeft de culturele sector sindsdien voor maatregelen genomen? En welk effect heeft de pandemie? Het digitale aanbod is groter geworden en verhoogt de toegankelijkheid, maar heeft dat na de crisis nog prioriteit?

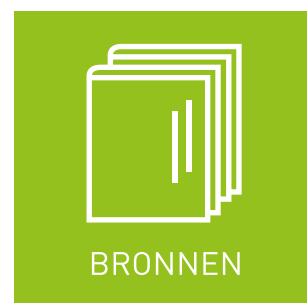
[Download](#)

Time to Act: How lack of knowledge in the cultural sector creates barriers for disabled artists and audiences: Initial findings / J.

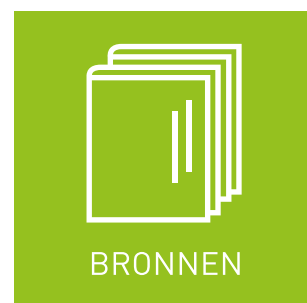
Baltà, Y. Floch, J. Ellingsworth; On the Move, 2021

How many arts programmers are actively seeking work by disabled artists? Do cultural venues have adequate engagement strategies to reach disabled people in their communities? These are some of the questions that the Time to Act report has posed in order to assess the knowledge (and lack of knowledge) amongst performing arts managers across Europe. This study spanning 40 countries has been commissioned by the British Council and authored by On the Move.

[Eindrapport](#)

BRONNEN 2/11

Agenda inclusieve podiumkunsten 2020-2024/ C. Marinelli; LKCA; Holland Dance Festival. - Utrecht : LKCA, 2020

De Agenda inclusieve podiumkunsten is opgesteld om de podiumkunsten toegankelijk te maken voor én met mensen met een beperking.

De agenda besteedt aandacht aan praktische toegankelijkheid: hoe kunnen culturele organisaties drempels weghalen, zodat mensen met een beperking kunnen meedoen aan de kunsten als publiek, (amateur)deelnemer of artiest? Daarnaast is er aandacht voor de organisatorische en artistieke toegankelijkheid: wat kunnen culturele organisaties doen om te profiteren van de artistieke en esthetische uitdagingen van artiesten met een beperking?

[Download](#)

Disabled artists in the mainstream: a new cultural agenda for Europe from the first European Arts & Disability Cluster Meeting / B. Panagiotara; B. Evans; F. Pawlak. - Britisch Council/Holland Dance Festival, 2020

This report emerges from the first European Arts & Disability Cluster meeting in The Hague on 30 November 2019, hosted by two of the core partners of Europe Beyond Access, British Council and Holland Dance Festival. The cluster represents the first time that EU arts & disability projects have gathered in order to shape policy and cultural change. Working towards raising awareness of the barriers that disabled artists and audiences continue to face when accessing Europe's cultural institutions, the report heralds a clear call to policymakers and funders to seriously reduce the cultural exclusion of disabled people.

[Download](#)

Groeien naar meer inclusie in de culturele sector: Van Theory of Change naar meetplan / M. Vermeulen. - Impact Centre Erasmus, 2020

In opdracht van STUDIO i verrichtte Impact Centre Erasmus onderzoek naar hoe culturele organisaties de mate van inclusie en toegankelijkheid kunnen meten, evenals het effect van de inclusieve koers die culturele organisaties varen. De handleiding biedt handvatten voor medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het stimuleren en monitoren van inclusie.

[Lees de handleiding](#)

Onbeperkt cultuur beleven : Eindrapport / M. Jongerius en anderen. - Significant APE, 2020

Eindrapportage van het onderzoek naar de toegankelijkheid van culturele instellingen voor mensen met een beperking. Dit onderzoek verrichtte Significant APE in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het betreft een inventarisatie van relevante literatuur, evenals een verdieping van belemmeringen en behoeften van zowel mensen met een beperking als van culturele instellingen. Daarnaast wordt gekeken naar goede voorbeelden en mogelijke oplossingen voor ervaren belemmeringen. De toegankelijkheid is bekeken vanuit het perspectief van drie groepen: bezoekers, beroepsbeoefenaars en mensen die in hun vrije tijd cultuur willen beoefenen.

[Eindrapport](#)

[Samenvatting in eenvoudige taal](#)

Onbeperkt Meedoen!: Eindrapportage 2021. - Den Haag: VWS, 2021

Deze eindrapportage van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport geeft een evaluatie van de strategie, initiatieven en maatregelen van het programma Onbeperkt meedoen! in de periode 2018-2021. De resultaten worden beschreven aan de hand van de zeven actielijnen (Bouwen en Wonen, Werk, Onderwijs,

BRONNEN 3/11

Vervoer, Participatie en Toegankelijkheid, Zorg en Ondersteuning, Rijk als organisatie) en de projecten van de bestuurlijke partners. Daarnaast geeft het rapport een overzicht van de inspanningen om mensen met een beperking of chronische ziekte in coronatijd te beschermen. Ook worden nieuwe initiatieven beschreven op het gebied van samen spelen of inclusief ontwerp. Tenslotte een terugblik op vijf jaar VN-verdrag aan de hand van het INC. Festival.

[Eindrapportage](#)

Onbeperkt meedoen! : Voortgangsrapportage 2020. – Den Haag : VWS, 2020

Deze tweede voortgangsrapportage van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport geeft een overzicht van de initiatieven, projecten en maatregelen van het programma Onbeperkt meedoen! in de periode 2019-2020. Hierbij komt ook de Week van de Toegankelijkheid aan de orde. Tijdens de Week van de Toegankelijkheid in 2019 heeft de minister van OCW gesproken met ervaringsdeskundigen, belangenorganisaties en vertegenwoordigers uit de popmuzieksector. Aan bod kwamen onder meer de fysieke toegankelijkheid van popconcerten en de toegankelijkheid van websites en kaartverkoop. De British Council heeft na deze bijeenkomst de toegankelijkheidsgids van Attitude is Everything in het Nederlands gepubliceerd.

[Lees de rapportage](#)

Europe Beyond Access / British Council. – Onderdeel van de website Disability Arts International.

In het programma Creative Beyond Access zetten zeven organisaties zich in voor een inclusieve theater- en danswereld: the [British Council](#) (UK), [Onassis Cultureel Centrum](#) (Griekenland), [Kampnagel](#) (Duitsland), [Per Art](#) (Servië), [Skånes Dansteater](#) (Zweden), [Oriente Occidente](#) (Italië) en [Holland Dance Festival](#).

Lees meer over [Europe Beyond Access](#)

Website: [Disability Arts International](#)

[Case studies en toolkits](#)

Disability Arts and culture : Methods and Approaches / P. Koppers (redacteur). – [S.l.] : Intellect, 2019. – ISBN 978-1-78938-000-2
What does it mean to approach disability-focused cultural production and consumption as generative sites of meaning-making? This publication seeks the answer to this question and more in an exploration of disability studies within the arts and beyond. In this collection, international scholars and practitioners use ethnographic and participatory action research approaches alongside textual and discourse analysis to discover how disability figures into our contemporary world(s).

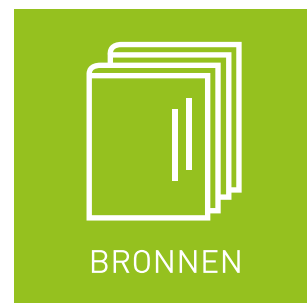
[Te bestellen bij Intellect](#)

Equality, Diversity and Inclusion : A Data Report, 2020-2021 / Arts Council England. – London : Arts Council England, 2022
How diverse is the workforce in the cultural sector in England? This report covers 2020/21, the first year of the Covid-19 pandemic.

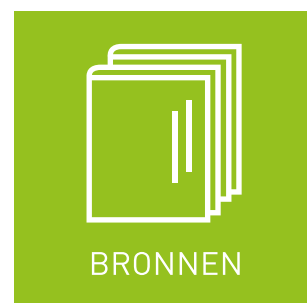
[Lees het rapport](#)

Veldverkenning cultuurparticipatie chronisch zieke kinderen en jongeren : een onderzoeksverslag / D. Monsma en anderen. – Utrecht : LKCA/FCP, 2019

Wat is de stand van zaken rond cultuureducatie en cultuurparticipatie voor kinderen en jongeren met een chronische ziekte? Met deze opdracht van het Fonds voor Cultuurparticipatie en het LKCA bezocht Dirk Monsma de academische kinderziekenhuizen. Hij sprak daar met de hoofden van de kinderziekenhuizen, met vertegenwoordigers van de pedagogische zorg en de educatieve voorzieningen. Hij formuleerde op basis van zijn bevindingen concrete

BRONNEN 4/11

aanbevelingen. Wat is het aanbod, wat is de vraag, en hoe laten we het eerste beter op het laatste aansluiten?

[Lees de verkenning](#)

Participatiemonitor 2008-2016 : Deelname aan de samenleving van mensen met een beperking en ouderen / S. van Hees en anderen.

– NIVEL, 2018. – ISBN 978-94-6122-496-5

Hoe staat het met de participatie van ouderen en mensen met een beperking? NIVEL onderzoekt in dit rapport hoe mensen feitelijk participeren en wat hun behoeften zijn in hun deelname aan de maatschappij in de periode 2008-2016.

Enkele conclusies: In de periode 2008-2016 zijn meer mensen met een lichamelijke beperking vrijwilligerswerk gaan doen. Ouderen en mensen met een lichamelijke beperking zijn minder vaak gebruik gaan maken van buurtvoorzieningen en minder vaak verenigingsactiviteiten, zoals muziek-, toneel-, sport en hobbyverenigingen gaan bezoeken over deze tijdsperiode.

[Download de publicatie](#)

[Download de tabellen](#)

Podiumkunsten in de cultureel-maatschappelijke infrastructuur /

C. Dieleman; P. Eversmann; J. van den Eijnden (samenstelling); M. van Miert (samenstelling); A. Twaalfhoven (eindredacteur). – Utrecht : LKCA, 2018. – ISBN 978-90-6997-161-2

Hoe positioneren de professionele podiumkunstgezelschappen zich in Nederland binnen kunstzinnige en de cultureel-maatschappelijke infrastructuur? Welke functies dichten zij zich in dit veld toe? Deze vragen vormen het uitgangspunt van het onderzoek dat het LKCA en de Universiteit van Amsterdam gezamenlijk hebben opgezet.

[Download](#)

Permission to stare : Fresh perspectives on arts and disability /

K. Marsh (redacteur); J. Burrows (redacteur). – Brussels : IETM, 2017, - Fresh Perspectives nr. 7. - Uitgave in samenwerking met British Council. – ISBN 978-2-930897-20-2

This Fresh Perspectives issue explores the different approaches to disability in the performing arts, with a particular focus on contemporary dance. The publication includes a collection of personal letters written by artists and a more theoretical essay locating disability in the arts. Highlighting a variety of questions, and refusing to provide easy answers, the publication hopes to trigger the interest of readers new to the topic and to enrich the views of those already informed.

[Lees de publicatie](#)

Un-Label : Innovation diversity : New approaches of cultural encounter in Europe / onder red. van S. Mitter, L. Reuter. –

Cologne : Sommertheater Pustelblume, 2017

This manual has been compiled in the context of the international project 'Un-Label – New Grounds for inclusive Performing Arts', an EU-Creative Europe co-funded project with partners from Germany, England, Greece and Turkey, which explores inclusive practice with an interdisciplinary outlook. It presents a comprehensive overview of the two year model programme, insights, best practice portraits, ideas, a checklist and links in the inclusive performing arts and culture scene.

[Lees het rapport](#)

Barriers to Access : report on the barriers faced by young disabled and D/deaf people in accessing youth art provision in Scotland / M.

Lawrence; Birds of Paradise Theatre Company. – Glasgow : Birds of Paradise Theatre Company, 2016

The purpose of this research is to identify the main barriers faced by young disabled and D/deaf people in accessing arts provision, in order to enable arts providers to be better informed of the

BRONNEN 5/11

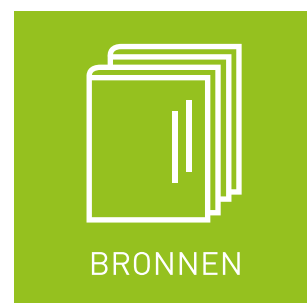
[Lees verder >](#)

[Lees verder >](#)

[Lees verder >](#)

barriers faced by this group of young people. The barriers were identified through conducting interviews and surveys with young disabled and D/deaf people in Scotland, alongside exchanges with individuals working within the Scottish youth arts sector. Recommendations for arts providers are included.

[Lees het rapport](#)

Voor het voetlicht : Naar een breed toegankelijk podiumlandschap voor mensen met een beperking / K. De Visscher; A. Van den Bergh. – Brussel : Demos, 2016. – ISBN 978941938115

Wat is de rol en de plaats van mensen met een beperking in de Vlaamse en Brusselse podiumkunsten? In deze publicatie wordt het podiumlandschap voor mensen met een beperking geschetst. Een stand van zaken van de actuele praktijkontwikkeling en visievorming rond podiumkunsten van mensen met een beperking in Vlaanderen en Brussel. In vijf artikelen worden een aantal uitdagingen beschreven die professionals en beleidsmakers in de toekomst moeten aangaan om de podiumkunst van en met mensen met een beperking te versterken.

[Te bestellen bij Demos](#)

EDUCATIE

Betovering en betekenis Trendrapport theater-, dans- en muziekeducatie 2019 / C. de Bonth, L. van den Bulk, C.

Dieleman, M. van Miert en M. de Vreede. – LKCA/Universiteit van Amsterdam, 2019

Het rapport Betovering en betekenis toont wat podiumkunstinstituten zoals orkesten, dans- en theatergezelschappen en productiehuizen aan educatie doen, waarom ze dat doen en hoe ze dat doen. In 2012 werd het vorige trendrapport uitgebracht over dans- en theatereducatie. In dit onderzoek is voor het eerst ook de muzieksector meegenomen.

Onderwerpen als positionering en de bekostiging van educatie bij instellingen, samenwerking, nieuwe doelgroepen en diversiteit zijn onderzocht.

[Lees het rapport](#)

[Samenvatting](#)

Fluisterzacht en haarzuiver : De betekenis van kunstonderwijs voor kinderen met speciale onderwijsbehoeften / D. Monsma; R. Bleeker (medewerker). – Rotterdam : Lemniscaat, 2017. – ISBN 978-90-477-0802-5

Hoe staat het met de kunsteducatie voor kinderen in het speciaal onderwijs? Wordt er veel gedaan aan muziek, dans, beeldende kunst en verhalen? Wat zijn de ervaringen? Dirk Monsma trok het hele land door, bezocht scholen die een voortrekkersrol vervullen en sprak met kinderen, ouders, kunstdocenten en deskundigen. En wat blijkt? Juist voor kinderen met een beperking is kunsteducatie een essentiële verrijking van het onderwijs.

[Te bestellen bij Lemniscaat](#)

Kunst inclusief / M.J. Kommers (hoofdredacteur)

In: Cultuur+Educatie. – Vol. 6, (2016), nr. 45, 4-128 p.

Kunsteducatie voor mensen met een beperking staat centraal in Cultuur+Educatie 45. Het bevat vier artikelen over kunsteducatie in het speciaal onderwijs en drie artikelen over de bijdrage die kunst kan leveren aan de sociale inclusie van mensen met een beperking.

[Download Cultuur+Educatie 45](#)

BRONNEN 6/11

INITIATIEVEN
PER PROVINCIE

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN
LANDELIJK

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN
INTERNATIONAAL

[Lees verder >](#)

BRONNEN

FESTIVALS

Routekaart voor toegankelijke festivals / Coalitie voor Inclusie. Themanetwerk festivals en evenementen. – Coalitie voor Inclusie, 2021

De routekaart is bedoeld als leidraad om festivals beter toegankelijk te maken en om mensen met een beperking gelijkwaardiger te laten deelnemen aan festivals. De leidraad is ontwikkeld door Themanetwerk Festivals en Evenementen van de Coalitie voor Inclusie in co-creatie met HandicapNL, festivalorganisatoren, brancheverenigingen, gemeenten, kennisinstituten, belangenorganisaties en (ervarings)deskundigen met een verschillend type beperking.

[Bekijk de routekaart](#)
Het belevingsrapport : voor personen met een lichamelijke beperking / K. Vink. – Rotterdam : Welkom Toegankelijkheid & Evenementen, 2019

Dit belevingsrapport bevat de resultaten van het afstudeeronderzoek van Kennly Vink (Hogeschool Rotterdam) naar de manier waarop festivalorganisatoren de toegankelijkheid van festivals inrichten, hoe dit wordt beleefd door personen met een beperking en of er mogelijkheden zijn tot verbetering. Het biedt adviezen om de belevingswaarde van de fysieke toegankelijkheid op festivals te vergroten voor personen met een lichamelijke beperking.

[Lees het rapport](#)

Actieplan Toegankelijkheid : Poppodia, evenementen, muzieklocaties & festivals / VVEM, Vereniging van Evenementenmakers; VNPF, Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals. – Gorinchem/Amsterdam : VVEN/VNPF, 2018
Het doel van dit Actieplan Toegankelijkheid is bewustwording te vergroten, de keuzemogelijkheden voor personen met een

handicap te verruimen en het inclusief denken in de sector evenementen en festivals te bevorderen. Dit zal er geleidelijk toe leiden dat muzieklocaties steeds meer voorzieningen treffen voor mensen met een beperking. Voorzieningen kunnen bovendien immaterieel zijn, dan gaat het om de juiste bejegening, duidelijke communicatie en voldoende aandacht voor mensen met een beperking.

[Lees het Actieplan](#)
Enhancing the music festival experience for hearing-impaired people: Designing an inclusive visual /tactile dance game = Everybody dance / C. Cuijpers. – Delft : TU Delft. – Scriptie Delft University of Technology, Faculty of Industrial Design Engineering, 2018

Carlijn Cuijpers (Delft University of Technology, Faculty of Industrial Design Engineering) describes in her thesis the design process to enhance the music festival experience for hearing-impaired people. This assignment was set up to make the MOJO backstage exhibition at Museum Prinsenhof Delft inclusive for hearing-impaired people.

[Lees het onderzoek](#)

DANS

Eindverslag Dans op recept 2020-2022 / M. Seinstra en M. Schreur. – Stichting Dans op Recept, 2022

In 2020 zijn Stichting DeDansDivisie en Revalidatie Friesland gestart met de ontwikkeling van het project Dans op Recept voor mensen met Parkinson, niet-aangeboren hersenletsel (NAH) en voor mensen met chronische pijnklachten. Dit eindverslag beschrijft in hoeverre en op welke manier de doelen zijn behaald. Ook komt aan de orde: mijlpalen, succesmomenten en leermomenten, pr-activiteiten, overzicht van de deelnemers

BRONNEN 7/11

INITIATIEVEN
PER PROVINCIE

[Lees verder >](#)

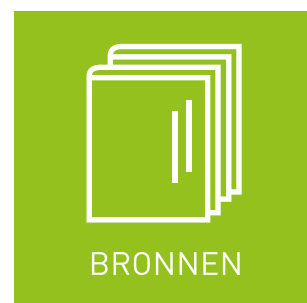
INITIATIEVEN
LANDELIJK

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN
INTERNATIONAAL

[Lees verder >](#)

BRONNEN

van de danslessen, persoonlijke ervaringen van deelnemers en informatie over het wetenschappelijk onderzoek dat aan dit project is gekoppeld. In 2020 won het project Dans op Recept de landelijke &Award, van de Code Diversiteit & Inclusie.

[Lees het eindverslag](#)

Mag ik deze dans met jou? : Verkenning inclusieve danseducatie voor deelnemers met MS en Parkinson / D. Lamers en J. van der Leest. – Amsterdam : AHK Lectoraat Kunsteducatie, 2022
In deze verkenning wordt gekeken of een case study bij Stichting ReDiscoverMe aanknopingspunten kan bieden voor het beschrijven van een inclusieve dansdidactiek. Deze Amsterdamse organisatie onder leiding van Damar Lamers verzorgt hedendaagse danslessen voor mensen zonder – en met chronische ziektes zoals Parkinson en Multiple Sclerose. ReDiscoverMe organiseert (nog) geen bijscholingscursussen, maar Lamers wil wél haar kennis overdragen aan de studenten van de opleiding Docent Dans van de AHK, waar ze sinds april 2021 tevens de artistiek leider van is.

[Download](#)

Shift Dance Toolkit / Stichting Misiconi; Northern Ballet; Psico Ballet Maite Leon. – Stichting Misiconi [etc.], 2020. – De toolkit is beschikbaar in het Engels, Nederlands en Spaans.
Dansmethodiek voor dansers met een leerprobleem, verstandelijke beperking, autisme of een combinatie van deze. De toolkit bevat een uitgewerkte onderwijsaanpak, activiteiten om het lichaamsbewustzijn van dansers te ontwikkelen en werkvormen om vaardigheden te ontwikkelen: platering, kracht, balans, coördinatie, verplaatsen en elevatie. Naast filmpjes met oefeningen zijn ook lesplannen, cool-downs sheets, tips en tricks opgenomen. De methodiek is zowel te gebruiken in het onderwijs als daarbuiten.

[Toolkit](#)

Dancing with Parkinson's / S. Houston. – [S.l.] : Intellect, 2019. – ISBN 978-1-78938-120-7

This book explores the experience and value of dancing for people living with the neurodegenerative disorder Parkinson's disease. Linking aesthetic values to wellbeing, Sara Houston articulates the importance of the dancing experience for those with Parkinson's, and argues that the benefits of participatory dance are best understood through the experiences, lives, needs, and challenges of people living with Parkinson's who have chosen to dance.

[Bestelinformatie](#)

Teaching the Dance Steps : A Research on the Teaching Methods of 'Dance for Health' Teachers / N. Montesant. – Scriptie Universiteit Utrecht, Master Arts and Society, 2019

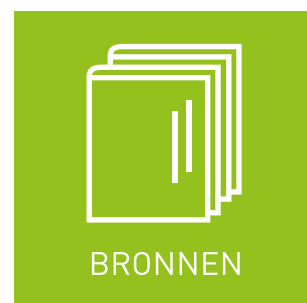
Parkinson's Disease (PD) is a progressive incurable brain disease. Therefore, it is necessary for the people who have PD to find ways to live their life physically and mentally in the best way possible under this condition. The dance organization Dance for Health (DfH) offers a solution by setting up dance classes designed specifically for people with PD. The research question is: How is empathy visible as educational tool in a synthesized teaching method of a Dance for Health teacher?

[Lees de scriptie](#)

Dance, access and inclusion : Perspectives on dance, young people and change / onder red. van S. Burridge en C. Svendler Nielsen. – Routledge, 2017

This volume foregrounds dance for young people with special needs and presents best practice scenarios in schools, communities and the professional sphere. International perspectives come from Australia, Brazil, Cambodia, Canada, Denmark, Fiji, Finland, India, Indonesia, Jamaica, Japan, Malaysia, New Zealand, Norway, Papua New Guinea, Portugal,

BRONNEN 8/11

Singapore, South Africa, Spain, Taiwan, Timor Leste, the UK and the USA.

[Te bestellen bij Routledge](#)

Eigendraads : De kracht van inclusieve dans / E. Lefevre; I. Raspoet; M. Janart (eindredacteur). – Gent : Danspunt, 2017 + dvd

Hoe schep je een omgeving waarin mensen met verschillende mogelijkheden hun danstalent kunnen ontwikkelen? Wat is inclusieve dans? Welke randvoorwaarden zijn belangrijk? En hoe zorg je voor een inclusieve manier van denken?

Met deze bundel deelt Danspunt ervaringen, concrete voorbeelden en praktische tips voor iedereen die samen wil werken met mensen met of zonder beperking. Het boek is ook bedoeld voor makers en docenten die hun danstaal willen verrijken door inclusieve dans toe te laten. Het boek bestaat uit twee delen. In het eerste deel zijn de handvaten voor het creëren van een inclusieve dansvoorstelling gebundeld. In het tweede deel zijn er praktische tips en oefeningen te vinden.

[Te bestellen bij Danspunt](#)

Unload to Upload : Handleiding voor een inclusieve danspraktijk / J. Oonk; A. Greenwood (redacteur). – Amsterdam : IT&FB, 2017. – ISBN 9789064038556

In de methodiek Unload to Upload beschrijft Joop Oonk, artistiek leider van Misiconi Dance Company, haar ervaringen met inclusieve dans. Inclusiedans is een dansvorm waarbij dansers met en zonder een beperking samen dansen. De handleiding behandelt theoretische vraagstukken en biedt praktijkvoorbeelden. Aan het boek is een trainingsprogramma met blended E-learning gekoppeld.

[Website Misiconi Dance](#)

[Bestelinformatie](#)

Veerkracht : Handvaten voor een inclusieve danscreatie / K. De Visscher en anderen. – Gent : Danspunt, 2016

Voorstellingen en workshops waar mensen met en zonder een beperking samen dansen en werken is een vrij nieuw fenomeen in Vlaanderen. Met deze brochure willen Danspunt, Demos en de Opleiding Dans van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen/AP Hogeschool dansers en makers informeren over de mogelijkheden van inclusieve dans.

[Lees via ISSUU](#)

MUZIEK

Muziek werkt zo! / Stichting Philadelphia, 2020

De methodiek Muziek werkt zo! is ontwikkeld door Stichting Philadelphia om muziek in te zetten in de zorg en begeleiding van mensen met een verstandelijke beperking. De methode bestaat uit vier modules: 1) Aandacht en alertheid beïnvloeden, 2) Stemming beïnvloeden, 3) Contact versterken en 4) Zeggenschap en zelfstandigheid vergroten. Met infobladen, muzika-le activiteiten, liedjes, animaties en filmpjes.

[Website Philadelphia/Muziek](#)

Reshape music: a report exploring the lived experience of disabled musicians in education and beyond / S. Mawby ... [et al.]. – Youth Music, 2020.

This research explores the experiences and perceptions of music-makers, music educators and music retailers about music opportunities for disabled people.

[Download](#)

BRONNEN 9/11

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN LANDELIJK

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

[Lees verder >](#)

BRONNEN

Onbeperkt musiceren : Een onderzoek naar de sociale waarde van musiceren in groepsverband tussen mensen met en zonder een verstandelijke beperking / A. Peters. – Meesterproef Fontys Hogeschool voor de Kunsten Tilburg, Master Kunsteducatie, 2018
Welke sociale waarde ervaren mensen met en zonder lichte of matige verstandelijke beperking bij het musiceren in groepsverband? In opdracht van het LKCA onderzocht Anne Peters (Master Kunsteducatie Fontys Academie voor de Kunsten Tilburg) de sociale waarde van het samen musiceren aan de hand van een muziekproject. De meesterproef bevat een actieplan voor beleidsmakers, verenigingen en zorginstellingen.

[Lees het onderzoek](#)

Attitude is everything

Attitude is everything is a disability-led charity which champions, trains and consults on how to improve access to live music for deaf and disabled people. They publish the important biennial publication **'State of Access Report'** with focus on ticketing, access itself etc. They survey and 'mystery shop' hundreds of arts organisations.

Website [Attitude is Everything](#)
[State of Access Reports](#)

Negotiating a sea of white whiteness and diversity in Dutch opera practices

/ L. Podda. – Thesis Utrecht University, Department of Media and Culture Studies, Research Master in Musicology.
In this thesis Liselotte Podda examines how the diversity and inclusion efforts of Dutch National Opera (DNO) between 2017 and 2021 reflect upon the organisation's whiteness. First, she positions DNO within the contexts of whiteness concerning opera, the Dutch arts sector and Dutch society. The subsequent chapters address diversity and inclusion within the programme, public, personnel, partners and positioning (5 Ps) as the areas in which DNO aims to diversify.

[Lees de scriptie](#)

THEATER

Theater Inclusief : onderzoek / Boekmanstichting . – Amsterdam : Boekmanstichting, 2022

In het theaterseizoen 2021-2022 onderzoekt de Boekmanstichting in opdracht van Theater Inclusief de resultaten die de negentien aangesloten partners hebben geboekt door deel te nemen aan het driejarig stimuleringsprogramma 'Theater Inclusief'. Aan de hand van de vier P's die staan voor personeel, programmering, publiek en partners beogen de 19 partners de podiumkunsten een betere representatie te laten zijn van de Nederlandse samenleving.

[Bekijk de deelanalyses](#)
[Eindconclusie](#)

Diverse theater and ever changing horizons : An investigation on three inclusive art companies: Theater Thikwa, Stopgap Dance Company and Speels Collectief

/ M. van Lieshout. – Masterthesis University Utrecht, Faculty of Humanities, Master Gender Studies, 2021

This thesis is an investigation on the contradictions and the difficulties inclusive art companies in a western context face. The focus is on three companies in which disabled and non-disabled artists work together to make theater and dance performances within a professional context: Theater Thikwa (Germany), Stopgap Dance Company (UK) and Speels Collectief, which the researcher founded herself, based in the Netherlands. Van Lieshout conducted interviews with disabled and non-disabled members of each company. She distilled six themes to answer her research question: the companies' vision when it comes to the meaning of dis/ability, their view on inclusion and diversity, the position of the companies in the arts field, difficulties regarding company management, the financial structure of the companies and questions surrounding selection criteria.

[Lees de scriptie en de bijbehorende interviews](#)

BRONNEN 10/11

Inclusieve podiumkunst voor artiesten met en zonder beperking / J. Nijkamp en M. Cardol. – Rotterdam : Hogeschool Rotterdam/Theater Babel Rotterdam, 2018

In samenwerking met Theater Babel Rotterdam deed het lectoraat Disability Studies, Diversiteit in Participatie Hogeschool Rotterdam onderzoek naar een overdraagbare methodiek inclusief theater. Dit onderzoeksproject 'Inclusieve Podiumkunst voor artiesten met en zonder beperking, naar een overdraagbare methodiek' resulteerde in een literatuur- en een praktijkstudie uitgevoerd door studenten van zorgopleidingen en Social Work in Rotterdam bij Theater Babel. Ter afsluiting van het project is een symposium gehouden op 8 juni 2018 bij Theater Babel waar opbrengsten werden uitgewisseld. Ook is het platform 'Inclusief theater in Nederland' opgericht.

[Lees de resultaten van het onderzoek](#)

Zure bommen & bonbons : Het eerste handboek voor theater maken met mensen met een beperking / A. Purmer; C. Stolp. – Kiem Kunst, 2018 + kaartenset. – ISBN 9789082935103

Deze theatermethodiek van Kiem Kunst geeft praktische handvatten, leerlijnen, spelopdrachten en presentatievormen voor theater maken met mensen met een verstandelijke beperking. Het is bedoeld voor mensen die wel een opleiding binnen het sociale domein, maar geen drama- of theateropleiding hebben gevolgd. De methode is gebaseerd op de kernwaarden: empowerment, verbinding en inclusie.

[Te bestellen bij Kiem Kunst](#)

[Lees ook het artikel op Cultureel Kapitaal over deze methodiek](#)

Inclusie van verstandelijk beperkten door middel van dramatiseren: Literatuuronderzoek / D. Heijne. – Amsterdamse Hogeschool van de Kunsten, 2017

Op welke manier kan dramatiseren een bijdrage leveren aan de inclusie van mensen met een verstandelijke beperking? Door Heijne (AHK) onderzocht welke aspecten van dramatiseren

inclusie van mensen met een verstandelijke beperking bevorderen. Door deel te nemen aan een theatergroep kunnen mensen met een beperking relaties opbouwen, deelnemen aan de samenleving en zich persoonlijk ontwikkelen. Het publiek kan kennismaken met deze doelgroep en stereotypen en vooroordelen kunnen doorbroken worden.

[Lees het onderzoek](#)

De waarde van theater voor een inclusieve samenleving : Handreiking voor bevordering van maatschappelijke participatie / A.

Laan; T. Veldhuizen (eindredacteur). – Amersfoort : Special Arts, 2017. – 978-94-91341-05-2

Wat is de waarde van de Special Theater Road Show, een voorstelling van mensen met en zonder beperking? Dit onderzocht Special Arts en Bureau HHM onder deelnemers, begeleiders en andere betrokkenen. Daarbij wordt ingegaan op drie aspecten: legitimiteit, betrokkenheid en rendement. Naast een beschrijving van de onderzoeksresultaten biedt de publicatie een handreiking voor organisaties als zorgaanbieders en gemeenten, die zich door middel van theater willen inzetten voor het realiseren van een inclusieve samenleving.

[Te bestellen bij Special Arts](#)

[Lees meer over Special Theater Road Show](#)

Methodiekbeschrijving Theaterwerkplaats Tiuri /

Theaterwerkplaats Tiuri, 2016

Een beschrijving van de methodiek van Tiuri, waarbij ervaren leren centraal staat. Theaterwerkplaats Tiuri leidt mensen met talent, ambitie en een verstandelijke beperking op tot theatermaker.

[Download de methodiekbeschrijving](#)

BRONNEN 11/11

INITIATIEVEN PER PROVINCIE

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN LANDELIJK

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN INTERNATIONAAL

[Lees verder >](#)

BRONNEN

‘Wat mooi. Die mensen horen er ook gewoon bij.’ : Kan theater met verstandelijk beperkten een positief effect hebben op hun maatschappelijke participatie? / A. Noeverman. – Scriptie ArtEZ Academie voor Theater Zwolle, Opleiding Docent Theater, 2016
Kan theater de maatschappelijke participatie van mensen met een verstandelijke beperking stimuleren? Dat onderzoekt Annely Noeverman (ArtEZ, Opleiding Docent Theater) in haar scriptie op basis van interviews met theatermakers, zakelijk/artistiek begeleiders en theaterorganisaties, en een digitale enquête onder verwanten en zorgbegeleiders.

[Lees het onderzoek](#)

COLOFON

LANDKAART INCLUSIEVE PODIUMKUNSTEN

AUTEURS

Claudia Marinelli, Leontine Herschoe

VORMGEVING

Taluut, Utrecht

UITGEVER

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA)

Lange Viestraat 365

Postbus 452

3500 AL Utrecht

030 711 51 00

info@lkca.nl

www.lkca.nl

LKCA wil ervoor zorgen dat iedereen goede cultuureducatie krijgt (op school én in de vrije tijd) en dat iedereen kan meedoen aan culturele activiteiten.

LKCA probeert publicaties zo toegankelijk mogelijk aan te bieden. Neem contact met ons op bij ontoegankelijke informatie via info@lkca.nl

©LKCA Utrecht, maart 2023

Eerste editie verschenen in 2019

INITIATIEVEN
PER PROVINCIE

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN
LANDELIJK

[Lees verder >](#)

INITIATIEVEN
INTERNATIONAAL

[Lees verder >](#)

BRONNEN